

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра германських мов і зарубіжної літератури

Дипломна робота
магістра

з теми: **«Специфіка репрезентації концепту "LOVE" в американській
лінгвокультурі»**

Виконала: студентка 2 курсу
Angb1-M17 групи
спеціальності 014 Середня освіта (Мова
і література (англійська), додаткова
спеціальність 014 Середня освіта (Мова
і література (німецька)

Ясна Сніжана Степанівна

Керівник:

Доктор філологічних наук, професор
Яхонтова Т.В.

Кам'янець-Подільський - 2018 року

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ КОНЦЕПТОСФЕРИ. КОНЦЕПТ ЯК КЛЮЧОВЕ ПОНЯТТЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ	9
Висновки до розділу 1	40
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЯДРА КОНЦЕПТУ «ЛЮБОВ»	41
Висновки до розділу 2	54
РОЗДІЛ 3. КОНЦЕПТ «ЛЮБОВ» В АМЕРИКАНСЬКІЙ МОВНІЙ СВІДОМОСТІ	56
<i>3.1. Фреймові утворення в структурі концепту «любов»</i>	56
<i>3.2. Інтерпретаційне поле концепту «любов» в українській і американській мовній свідомості</i>	72
Висновки до розділу 3	83
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
Список використаних словників	87
Список літератури	89

ВСТУП

Поняття «картина світу» належить до фундаментальних наукових понять. Вона виражає найсуттєвіші характеристики людини, її буття. Картина світу як глобальний образ постійно формується в процесі контактування людини з навколишнім середовищем та іншими членами соціуму. Картина світу об'єктивується у мові, образотворчому мистецтві, музиці, ритуалах, різноманітних соціокультурних стереотипах поведінки людей.

Мова – основна форма, у якій відображенні наші уявлення про світ, вона також є найважливішим інструментом, за допомогою якого людина отримує і узагальнює свої знання, фіксує та передає їх соціуму. Людина як суб'єкт пізнання є носієм певної системи знань, уявлень, міркувань щодо об'єктивної дійсності. Ця система має різні назви – картина світу, модель світу, образ світу – та розглядається в різних аспектах.

Мовна картина світу і колективна мовна свідомість етносу також проявляються в системі концептів, яка представляє собою концептосферу тієї чи іншої культури. Важливу роль у виразі культурних характеристик національної мовної свідомості відіграє концепт «любов», оскільки він передає базовий психо-емоційні стан людини. Концепт «любов», безсумнівно, входить в категорію культурних концептів, представляючи собою сегмент національної концептосфери української й американської лінгвокультурних спільнот.

Актуальність питань, пов'язаних із культурою, набула важливості в лінгвістичних і психологічних дослідженнях останніх десятиліть, що належним чином відповідає нових громадським, економічним і політичним умовам життя сучасного суспільства, орієнтованого на розширення міжкультурних контактів і комунікацій. Проникнення культурологічного спрямування в лінгвістику і психологію спричинило розробку великої кількості наукових галузей, що займаються вивченням проблеми взаємозв'язку мови і культури в найрізноманітніших аспектах. Лінгвістика

XXI ст. активно розробляє напрямок, в якому мова розглядається як культурний код нації, а не просто як знаряддя комунікації і пізнання [58, с. 3].

Ідею антропоцентричності мови сьогодні також можна вважати загальноновизнаною: для багатьох мовних побудов уявлення про людину виступає в якості природної точки відліку. Більшість дослідників сходяться на думці, що на межі століть у мовознавстві відбулася зміна парадигм.

Антропологічна лінгвістична парадигма, що склалася на межі тисячоліть, поставила нові завдання в дослідженні мови, вимагає нових методик його опису, нових підходів при аналізі його одиниць, категорій і правил.

Антропоцентрична парадигма представляє переключення інтересів дослідника з об'єктів пізнання на суб'єкта, тобто аналізується людина в мові і мова в людині.

Ідея антропоцентричності мови – ключова в сучасній лінгвістиці. У наш час метою лінгвістичного аналізу вже не може вважатися просто виявлення різних характеристик мовної системи. Сучасні лінгвісти розглядають мову як продукт культури, як її важливу складову частину і умова існування, як фактор формування культурних кодів. З позицій антропоцентричної парадигми, людина пізнає світ через усвідомлення себе, своєї теоретичної та предметної діяльності в ньому.

Нова парадигма припускає нові установки і мету дослідження мови, нові ключові поняття і методики. Відбувся перехід від лінгвістики "внутрішньої", "іманентної", структурної, до лінгвістики "зовнішньої", антропологічної, що розглядає явища мови в тісному зв'язку з людиною, її мисленням, духовно-практичною діяльністю. І хоча в період "іманентної" лінгвістики проблематика зв'язку мови і людини ніколи не зникала остаточно, розробка самостійної лінгвотеоретичної проблеми ролі людського фактора в мові у рамках, заданих структурною лінгвістикою, була неможлива. Постановка і спроба теоретичного вирішення цієї проблеми

передбачає розширення предмета лінгвістики і включення в нього таких важливих моментів буття мови, як її участь у процесах людської свідомості,

Введення антропологічного принципу дослідження мови дозволяє теоретично пов'язати різноманітні моменти буття мови, які при інших підходах вивчалися ізольовано або взагалі виключалися зі сфери наукового розгляду.

Дослідження різних мовних картин світу крізь призму колективних мовних свідомостей представників різних етносів сьогодні час стає одним із нагальних завдань мовознавства. Його вирішення можливе через детальний розгляд базових концептів, що в цілому становлять єдину концептосферу етносу. Перспективність наукового напрямку, в рамках якого виконана робота, зумовлює **актуальність** теми.

Об'єктом дослідження є американська мовна свідомість.

Предметом вивчення виступає концепт «любов», а також його семантичні, культурні, мовні, асоціативні і, нарешті, системно-мовні характеристики.

Зміна аспектів дослідження зазначеного предмета визначає не тільки відбір емпіричного матеріалу, а й, відповідно, кожен ступінь його аналізу. При вивченні специфіки національно-культурного варіювання, а також з метою визначення мовних характеристик концепту «любов» в американській мовній свідомості ми використовували результати експерименту, проведеного дослідницею О. Балашовою [7]. Обраний метод дозволяє проникнути в семантичний простір мовних значень, а також дає можливість побудувати фрейм, який може виражати як мовне, так і немовне позначення концепту.

Метою дослідження є комплексна характеристика концепту «любов», аналіз його національної специфіки в лінгвокультурі США.

Для досягнення поставленої мети в роботі формулюються наступні **завдання**:

1) встановити лінгвокультурні аспекти опису концепту «любов» в мовній свідомості американців;

2) виявити культурно-національні особливості концепту «любов» на різних рівнях репрезентації концептів;

3) виділити взаємозв'язок емоційного стану любові в американській мовній свідомості;

5) виявити психолінгвістичні особливості механізмів асоціювання в представників американського етносу.

Основними **методами** дослідження в роботі були використані: описовий метод, метод структурно-семантичного аналізу, метод когнітивної інтерпретації матеріалу та елементи порівняльного методу.

Теоретична цінність роботи полягає в тому, що отримані результати представляють науковий інтерес для дослідників в таких напрямках сучасного мовознавства, як когнітивна лінгвістика, психолінгвістика, соціопсихолінгвістика, етнопсихолінгвістика, лінгвокультурологія, а також для фахівців, що займаються питаннями взаємозв'язку мови і мислення, мови і культури, мови та етносу. Крім того, магістерська робота має цінність для лінгвокогнітивних досліджень національної специфіки культурних концептів і структурних особливостей порівнянних сегментів концептосфери того чи іншого етносу, а також для вивчення характеристик мовної свідомості представників певної лінгвокультурної спільності.

Практична значимість дослідження полягає в можливості застосування загальних положень і висновків роботи в курсах лекцій з загального мовознавства, лексикології, стилістики, культури мовлення, теорії та практики перекладу і, нарешті, культурології. Крім того, матеріали роботи можуть скласти зміст спецкурсів і спецсемінарів з когнітивної лінгвістики, психолінгвістики, етнопсихолінгвістики, лінгвокультурології, міжкультурної комунікації, а також можуть бути використані в якості актуального матеріалу на навчальних заняттях з англійської мови.

Окремі положення і результати дослідження були представлені у вигляді доповіді на студентській конференції у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка в 2018 році, результатом чого стала одна публікація.

Структура роботи відповідає поставленим цілям і завданням. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел.

ВИСНОВКИ

Зіставлення семантичних просторів різних мов дозволяє побачити загальнолюдські універсалії в відображенні навколишнього світу людей, а також дає можливість побачити специфічне, національне, а потім групове та індивідуальне в наборі концептів і їх структуризації. Національна специфіка семантики відображає національні особливості мовної свідомості двох народів і може бути використана для моделювання відповідних концептів як одиниць національної концептосфери. Національно-специфічні семи, виявившись в значеннях порівнюваних лексичних одиниць двох мов, інтерпретуються як відображення національно-специфічних ознак відповідних національних концептів і дозволяють моделювати концепт з виокремленням його національно-специфічних ознак

Під час аналізу ядер концепту «любов» в українській і американській мовній свідомості були виявлені істотні відмінності не тільки в механізмах асоціювання (абстрактні, ідеальні образи українців у порівнянні з прагматичними і реальними образами американських респондентів), але і безпосередньо в наборі когнітивних ознак досліджуваного концепту, їхнього рейтингу і місця в його структурі в цілому.

Поетапний аналіз ядерних і периферійних складових концепту з використанням методів їх когнітивної та семантичної інтерпретації досить логічно відображає структуру концепту любов.

До характерних реакцій американських інформантів зараховані реакції-пояснення, реакції синонімами, асоціації, що приписують деякі ознаки стимулу, ментально-функціональні асоціації, а також асоціації по виконуваній функції.

Безумовно, всі зазначені відмінності свідчать не стільки про особливості національної концептосфери інформантів, скільки про відмінності в стратегіях асоціювання, зумовлених не тільки формою проведення вільного і спрямованого асоціативного експерименту, а й впливом семантичної системи мови.

Істотні відмінності були виявлені не тільки під час аналізу асоціативного матеріалу, але і при зіставленні чуттєвих образів концептів. Американці часто вдаються до конкретних осіб і конкретних ситуацій, нерідко пов'язаних з попереднім життєвим досвідом. Виняток використання прецедентного імені для відтворення образу кохання – це День Святого Валентина.

Як образ ідеальної любові американські респонденти описували образ щасливої сімейної пари. В цілому, можна сказати, що когнітивна ознака взаємозв'язку любові і сім'ї є ядерним в американській мовній свідомості.

Також були виявлені загальні тенденції моделювання концепту американськими респондентами. Американці намагаються підібрати конкретний приклад улюбленого продукту, речі, ситуації або людини, тим самим виявляючи прагматичний підхід до завдання. Вони більш схильні до раціональної характеристики об'єкта.

У центр любовних переживань американці кладуть дію, а не емоцію. При такому розумінні любові у її центрі виявляється об'єкт, який відчуває на собі турботу з боку суб'єкта, що репрезентує одну з форм прояву любові. Це більш раціональний погляд на любов у порівнянні зі сприйняттям у слов'янських народів.

Отже, концепт «любов», виступаючи в ролі соціокультурного феномену в мовній свідомості носіїв англійської мови, має форму множинних проявів у мові, будучи представленим на образно-асоціативному і понятійному рівнях, а також в семантиці лексичних і фразеологічних одиниць, що відображають в тому числі і специфіку їх комбінаторики.

Порівняльний аналіз ядерних, базових і периферійних частин концептів з використанням методів їх когнітивної та семантичної інтерпретації відображає структурні особливості концепту, а також дозволяє виявити національно-культурну специфіку його реалізації в американській лінгвокультурі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних словників

1. Бенсон М. Комбинаторный словарь английского языка. М.: Рус. яз.; Амстердам; Филадельфия; Бенджаминс, 1990. 286 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. В.Т. Бусел. К. ; Ірпінь : Перун, 2003. 1440 с.
3. Кунин А. Английские идиомы. М.: Учпедгизд, 1937. 468 с.
4. Митрополит Іларіон. Етимологічно-семантичний словник української мови. У 4-х т. Вінніпег, 1970.
5. Сахно І.П. Словник сполучуваності слів української мови (Найуживаніша лексика). Дніпропетровськ: ДДУ, 1999. 539 с.
6. Словарь употребительных английских пословиц. A dictionary of English proverbs in modern use / М.В. Буковская, С.И. Вяльцева, З.И. Дубянская. М.: Рус. яз., 1988. 240 с.
7. Словник антонімів української мови / Л.М. Полюга; ред. Л.С. Паламарчук; НАН України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича, Укр. мов.-інформ. фонд. К.: Довіра, 2004. 275 с.
8. Словник синонімів української мови: В 2 т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. К. : Наук. Думка, 1999–2001. Т. 1. 1027 с.
9. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970-1980.
10. Словник фразеологічних антонімів української мови / В. С. Калашник, Ж. В. Колоїз; НАН України, Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Укр. мов.-інформ. фонд. К.: Довіра, 2004. 284 с.
11. Спирс Р.А. Словарь американских идиом. М.: Рус. яз., 1991. 464 с.
12. Томахин Г.Д. США. Лингвострановедческий словарь. М.: Рус. яз., 1999. 576 с.
13. Фразеологічний словник української мови / Уклад.: В. М. Білоноженко та ін. К.: Наук. думка, 1993. Т. 1. 528 с.
14. Яковлева А. Сучасний тлумачний словник української мови. К.: Торсінг плюс, 2008. 671 с.

15. Alekhina A. Idiomatic English. Идиоматика современного английского языка. Мн.: Высш. школа, 1982. 279 с.
16. Apperson G.L. The Wordsworth Dictionary of Proverbs. Ware: Wordsworth, 1993. 721 p.
17. Cambridge International Dictionary of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 1995. 1775 p.
18. Cassell's Modern Guide to Synonyms and Related Words. London: Cassell, 1971. 944 p.
19. Collins Concise Thesaurus. Harper Collins Publishers, 2001. 824 p.
20. Collins Mini Thesaurus. Harper Collins Publishers, 2001. 632 p.
21. Crabb's English Synonyms. London: Routledge and Kegan Paul. London, 1982. 716 p.
22. Fergusson R. The Penguin Dictionary of Proverbs. London: Penguin, 1988. 331 p.
23. Longman Dictionary of English Language and Culture. Harlow: Longman, 1993. 1528 p.
24. Longman Idioms Dictionary. Addison Wesley Longman Limited, 1998. 398 p.
25. Longman Lexicon of Contemporary English. Tom McArthur, Longman, 1981. 910 p.
26. Roget's Thesaurus of English Words and Phrases. / Ed. by R.A. Dutch. Harmondsworth: Penguin, 1979. 712 p.
27. Simpson J. The Concise Oxford Dictionary of Proverbs. Oxford: Oxford University Press, 1985. 256 p.
28. The BBI Combinatory Dictionary of English. / M. Benson, Evelyn Benson, Robert Ilson. М.: Рус. яз., 1990. 286 с.
29. The Everyman Roget's Thesaurus of English words and phrases. London: The Everyman edition, 1982. 1350 p.
30. The Merriam-Webster Thesaurus. Merriam-Webster Inc., Publishers, 1989. 652 p.

31. The Penguin Dictionary of English Synonyms and Antonyms. / Revised edition edited by Rosalind Fergusson, Market House Books Limited. Penguin Books Ltd, 1992. 442 p.
32. The Random House Thesaurus. N.Y.: Random House, 1984. 887 p.
33. The Wordsworth Dictionary of Phrase and Fable. London: Wordsworth, 1993. 1175 p.
34. Webster's New Dictionary of Synonyms. Springfield, Mass: Merriam, 1978. 909 p.
35. Webster's New World Thesaurus. Prepared by C.G.Laird. New York: Meridian, 1971. 678 p.
36. Wordsmyth Dictionary Thesaurus. Режим доступа:
[http:// www.wordsmyth.net /](http://www.wordsmyth.net/)

Список літератури

1. Алефиренко Н.Ф. Проблемы вербализации концепта. Волгоград: Перемена, 2003. 64 с.
2. Апресян Ю.Д. Лексическая семантика. М.: Наука, 1974. 367 с.
3. Арутюнова Н.Д. Образ: (опыт концептуального анализа). *Референция и проблемы текстообразования*: Сб. науч. тр. / Отв. ред. Н.Д. Арутюнова. М.: Наука, 1998. С. 117-129.
4. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. М.: Языки русской культуры, 1998. 896 с.
5. Аскольдов С.А. Концепт и слово. *Русская словесность. От теории словесности к структуре текста*: Антология. М.: Academia, 1997. С. 267-279.
6. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. Воронеж: Изд-во Воронежского государственного университета, 1996. 104 с.
7. Балашова Е.Ю. Концепты любовь и ненависть в русском и американском языковых сознаниях: Автореферат диссертации на соиск.

- уч. ст. канд. фил. наук. Специальность 10.02.19 – теория языка. Саратов, 2004. 25 с.
8. Балашова Л.В. Метафора в диахронии (на материале русского языка XI–XX веков). Саратов, 1998. 216 с.
 9. Бейлинсон Л.С. Характеристики медико-педагогического дискурса (на материале логопедических рекомендаций): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Волгоград, 2001. 20 с.
 10. Болдырев Н.Н. Концепт и значение слова. *Методические проблемы когнитивной лингвистики*. Воронеж: ВГУ, 2001. С. 25-36.
 11. Бондаренко О. С. Про співвідношення між мовною та концептуальною картинами світу. *Наук. зап. Луганського нац. пед. ун-ту*. Вип. 4. Т. 1. Сер. “Філологічні науки”. Луганськ : Альма-матер, 2003. С. 37-45.
 12. Булыгина Т. А. Языковая концептуализация мира (на материале русской грамматики). М., 1997. С. 461-481.
 13. Буянова О.Н. О концепте "любовь" в русском языке. *Разноуровневые характеристики лексических единиц*: Сб. науч. статей. Часть 1. Лексика и фразеология. Терминология. Смоленск: Смоленск. гос. пед. ун-т., 2001. С. 32-34.
 14. Василюк Ф.Е. Структура образа. *Вопросы психологии*. 1993. №5. С. 5-19.
 15. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М.: Языки славянской культуры, 2001. 272 с.
 16. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. М.: Русские словари, 1996. 416 с.
 17. Верещагин Е.М. В поисках новых путей развития лингвострановедения: концепция речеповеденческих тактик. М.: Ин-т рус. яз. им. А.С. Пушкина, 1999. 84 с.
 18. Воркачѳв С.Г. Концепт любви в русской паремиологии. *Эколингвистика: теория, проблемы, методы*. Межвузовский сб. науч. тр. / Под ред. А.М. Молодкина. Саратов: Научная книга, 2003. С. 64-70.

19. Воркачѳв С.Г. Концепт счастья в русском языковом сознании: опыт лингвокультурологического анализа: Монография. Краснодар, 2002. 142 с.
20. Воробѳѳв В.В. Лингвокультурология (теория и методы): Монография. М.: Изд-во Рос. Ун-та дружбы народов, 1997. 331 с.
21. Герд А.С. Введение в этнолингвистику. СПб: Изд-во С.-Петербур. гос. ун-та, 1995. 92 с.
22. Горелов И.Н. Избранные труды по психоллингвистике. М.: Лабиринт, 2003. 320 с.
23. Горошко Е.И. Интегративная модель свободного ассоциативного эксперимента. Харьков; Москва, 2001. 320 с.
24. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию. М.: Прогресс, 1984. 397 с.
25. Гуревич А.Я. Философия культуры: Пособие для студентов гуманитарных вузов. М.: АО Аспект Пресс, 1994. 317 с.
26. Давидович В.Е. Сущность культуры. Ростов-на-Дону: Изд-во Рост. ун-та, 1979. 263 с.
27. Данькова Т.Н. Концепт "любовь" и его словесное воплощение в индивидуальном стиле А.Ахматовой: Дис. ... канд. филол. наук. Воронеж, 2000. 214 с.
28. Дейк ван Т.А. Язык, познание, коммуникация. М.: Прогресс, 1989. 310 с.
29. Дмитриева О.А. Культурно-языковые характеристики пословиц и афоризмов (на материале французского и русского языков): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Волгоград, 1997. 16 с.
30. Евсюкова Т.В. Лингвокультурологическая концепция словаря культуры: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. Нальчик, 2002. 42 с.
31. Єщенко Н. О. Змістовий потенціал концепту «любов» в українській мові. *Записки з українського мовознавства*. Том 2, № 24 (2017). С. 43-50.
32. Залевская А.А. Психоллингвистический подход к проблемам концепта. Методологические проблемы когнитивной лингвистики. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 2001. С. 36-44.

33. Залевская А.А. Слово в лексиконе человека: Психолингвистическое исследование. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1990. 204 с.
34. Зусман В.Г. Концепт в культурологическом аспекте. *Межкультурная коммуникация*: Учеб. пособие. Нижний Новгород: Деком, 2001. С. 38-53.
35. Кагановська О. М. Проблема інтерпретації текстових концептів у художньому прозаїчному творі. *Мова і культура*. 2001. Т. IV, вип. 3. С. 114–121.
36. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.
37. Караулов Ю.Н. Активная грамматика и ассоциативно-вербальная сеть. М.: ИРЯ РАН, 1999. 180 с.
38. Карпенко А. В. Концепт у сучасних лінгво-когнітивних дослідженнях: підходи до визначення та типологія. Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/25391/1/Karpenko.pdf>
39. Кацнельсон С.Д. Типология языка и речевое мышление. Л.: Наука, Ленинградское отделение, 1972. 216 с.
40. Каштанова Е.Е. Лингвокультурологические основания русского концепта любовь (аспектный анализ): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Екатеринбург, 1997. 23 с.
41. Кисильова А.Л. Концепт «жіноча краса» в англійському вікторіанському романі. *Літературознавчі студії*: Зб. наук. пр. К.: Вид. Дмитра Бураго, 2005. Вип. 12. С. 124-144
42. Кіреєнко К. В. Концепт кохання в українській фольклорно-магічній картині світу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (Філологічні науки)*. 2012. № 14 (249). С. 228 – 234.
43. Ключанов И.Э. Динамика межкультурного общения: к построению нового концептуального аппарата: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. Саратов, 1999. 42 с.
44. Конькова Е.Н. Концепт, понятие и значение как важнейшие единицы в исследовании языковых сущностей. *Разноуровневые характеристики*

- лексических единиц*: Сб. науч. статей по материалам докладов и сообщений конференции. Часть 1. Лексика и фразеология. Терминология. Смоленск: СГПУ, 2001. С. 3-7.
45. Копыленко М.М. Основы этнолингвистики. Алматы: Евразия, 1995. 197 с.
46. Краснобаева-Чорна Ж. Термінополе КОНЦЕПТ. *Українська мова*. 2006. № 3. С. 67–79.
47. Красных В.В. Основы психолингвистики и теории коммуникации: Курс лекций. М.: Гнозис, 2001. 270 с.
48. Кубрякова Е.С. Концепт. *Краткий словарь когнитивных терминов*. М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1996. С. 90-93.
49. Кузнецов А.М. Семантика лингвистическая и нелингвистическая, языковая и неязыковая (вместо введения). *Лингвистическая и экстралингвистическая семантика*. Сборник обзоров. М.: ИНИОН РАН, 1992. С. 5-27.
50. Кульгавова Л.В. Опыт анализа значений говорящего: (На материале абстрактного имени Love в современном английском языке): Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Иркутск, 1995. 16 с.
51. Лаврова О. В. Концепт журавель в українській етнокультурі. *Лінгвістика*: зб. наук. пр. Луганськ, Вид-во ЛНПУ ім. Тараса Шевченка “Альма матер”. 2008. № 1 (13). С. 57–62.
52. Лакофф Дж. Мышление в зеркале классификаторов / Пер. с англ. Р.И.Розиной. *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. XXIII. Когнитивные аспекты языка. М.: Прогресс, 1988. С. 12-51.
53. Леонтьев А.А. Языковое сознание и образ мира. *Язык и сознание: парадоксальная рациональность*. М.: РАН. Ин-т языкознания, 1993. С. 16-21.
54. Лисиченко Л.А. Структура мовної картини світу. *Мовознавство*. 2004. № 5-6. С. 1-108.

55. Лихачёв Д.С. Концептосфера русского языка. *Русская словесность. От теории словесности к структуре текста*: Антология. М.: Academia, 1997. С. 280-287.
56. Лурия А.Р. Речь и мышление. М.: Изд-во МГУ, 1975. 120 с.
57. Ляпин С.Х. Концептология: к становлению подхода. *Концепты. Научные труды Центроконцепта*. Вып.1. Архангельск: Изд-во Помор. ун-та, 1997. С. 11-35.
58. Маслова В.А. *Лингвокультурология*: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.: Академия, 2001. 208 с.
59. Мельчук И.А. Опыт теории лингвистических моделей "Смысл – Текст". М.: Наука, 1974. 314 с.
60. Монахова Т. Концепти «дім» і «дорога» у творах Валерія Шевчука: Коментар письменника. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2007. № 1. С. 90–92.
61. Никитин М.В. Курс лингвистической семантики: Учеб. пособие. СПб: Науч. центр проблем диалога, 1996. 757 с.
62. Петренко В.Ф. Психосемантика сознания. М.: Изд-во МГУ, 1988. 208 с.
63. Пименов Е.А. Этносемиотика культуры и языковой знак. *Семиотические проблемы лингвистики*. Кемерово: КГУ, 1998. С. 91-93.
64. Пищальникова В.А. Концептуальный анализ художественного текста: Учеб. пособие. Барнаул: АГУ, 1991. 87 с.
65. Попова З.Д. Очерки по когнитивной лингвистике. Воронеж: Истоки, 2001. 192 с.
66. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
67. Русанівський В.М. Мовна картина світу в етнокультурній парадигмі. *Мовознавство*. 2004. № 4. С. 1-9.
68. Рябцева Н.К. Контрастивная фразеология в культурном контексте. *Сб. науч. тр. Моск. гос. лингв. ун-та*. Вып №444. Актуальные проблемы межкультурной коммуникации. М., 1999. С. 133-142.

69. Селиванова Е.А. Когнитивная ономазиология: Монография. К.: Фитосоциоцентр, 2000. 247 с.
70. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. К., 2006. 716 с.
71. Серебренников Б.А. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. М.: Наука, 1988. 216 с.
72. Слышкин Г.Г. Лингвокультурные концепты прецедентных текстов: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. Волгоград, 1999. 18 с.
73. Соломоник А. Семиотика и лингвистика. М.: Молодая Гвардия, 1995. 352 с.
74. Сорокин Ю.А. Этническая конфликтология (Теоретические и экспериментальные фрагменты). Самара: Русский лицей, 1994. 94 с.
75. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования. М.: Языки русской культуры, 1997. 824 с.
76. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики*. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 2001. С. 58-65.
77. Тарасенко Н.Ф. Природа, технология, культура: Философско-мировоззренческий анализ. К.: Наук. думка, 1985. 255 с.
78. Телия В.Н. Архетипические представления как источник метафорических процессов, лежащих в основе образа мира. *XII Междунар. симпозиум по психолингвистике и теории коммуникации*. Москва, 2-4 июня 1997г. М., 1997. С. 150-151.
79. Толочко О.В. Образ как составляющая концепта "школа". *Языковая личность: проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики*. Волгоград: Перемена, 1999. С. 178-181.
80. Толстой Н.И. Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике. М.: Индрик, 1995. 512 с.
81. Торба С. А. Вербалізація емоційного концепту "любов" у мовній картині світу українця XVI –XVII ст. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2007. Вип. 14. С. 127-133.

82. Фрумкина Р.М. Концепт, категория, прототип. *Лингвистическая и экстралингвистическая семантика*: Сб. обзоров. М.: ИНИОН, 1992. С. 28-43.
83. Харитончик З.А. Способы концептуальной организации знаний в лексике языка. *Язык и структуры представления знаний* / Под ред. Ф.М. Березина, Е.С. Кубряковой. М.: ИНИОН, 1992. С. 97-123.
84. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса: Монография. М. Волгоград: Перемена, 2000. 368 с.
85. Шмелёв А.Г. Введение в экспериментальную психосемантику. М.: Изд-во МГУ, 1983. 157 с.
86. Ясиновська О.В. Про межі термінів поняття і концепт у сучасній когнітивній лінгвістиці. *Вісник Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка*. Серія філологічна. 2003. Вип. 30. С. 87- 92.
87. Акмаjian A. *Linguistics*. 2-nd. ed. 1984. 493 p.
88. Damasio A. Concepts in the brain. *Mind and Language*. 1989. Vol.4. № 1-2. P. 24-28.
89. Fillmore Ch.J. Regularity and Idiomaticity in Grammatical Constructions: The Case of Let Alone. *Language* 64. P. 501-538.
90. Fishman J.A. *The Sociology of Language. An Interdisciplinary Social Science Approach to Language in Society*. Rowley, 1972. 250 p.
91. Goffman E. *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience*. Cambridge: Harvard Univ. Press, 1974. 586 p.
92. Jackendoff R. *Semantics and Cognition*. Cambridge (MA): MIT Press, 1983. 240 p.
93. Kaplan D. *Culture Theory*. Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1972. 212 p.
94. Lakoff G. Embodied Minds and Meanings. *Speaking Minds: Interviews with Twenty Eminent Cognitive Scientists*. Princeton, NJ, 1995. P. 115-130.
95. Lakoff G. *Metaphors We Live by*. Chicago: University of Chicago Press, 1980. 242 p.
96. Langacker R. A View of Linguistic Semantics. Ostin, 1988. P. 49-89.
97. Leech G.N. *Semantics*. Harmondsworth: Penguin, 1974. 386 p.

98. Paivio A. Imagery, language and semantic memory. *International J. of Psycholinguistics*, 1978, № 5-2. P. 31-47.
99. Rosch E. Cognitive Representation of Semantic Categories. *Journal of Experimental Psychology* 104. 1975. P. 192-233.
100. Rudzka B. Semantic Extentions into Verbal Communication. Ostin, 1988. P. 647-677.
101. Sperber D. Mutual Knowledge and Relevance in Theories of Comprehension. *Mutual Knowledge*. London, 1982. P. 61-131.
102. Talmy L. How Language Structures Space. *Spacial Orientation: Theory, Research, and Application*. NY, 1983: Plenum. P. 225-282.
103. Wierzbicka A. Metaphors linguists live by: Lakoff and Johnson contra Aristotle Papers. *Linguistics*, 19, 1986. P. 287-313.
104. Wierzbicka A. Semantics, Culture, and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations. NY, 1992. 471 p.